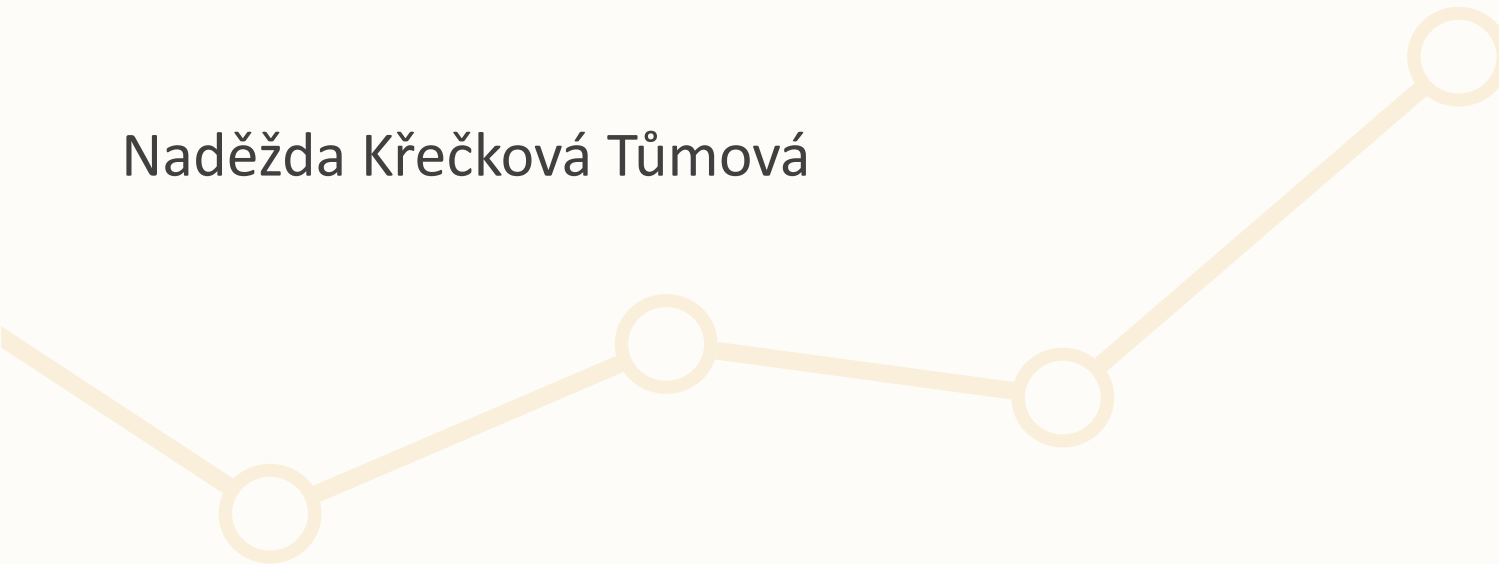

Pohled do života rekonstituovaných rodin

(výsledky srovnávací studie)

Naděžda Křečková Tůmová

Kdo jsou rekonstituované rodiny?

Rodiny patchworkové, složené, sešívané, znovusložené, rodiny s nevlastním rodičem, s třetím rodičem...

- Rodiny vzniklé po rozpadu vztahu s dětmi navázáním nového partnerského vztahu → **vznik nevlastního vztahu rodiče a dítěte.**
- Je zřejmé, že takovéto rodiny jsou poměrně běžné, ALE **statisticky jsou zatím nepodchycené** (dostupné demografické statistiky o nich vypovídají pouze nepřímo).
- **Co víme o jejich počtu, složení, o tom, co je pro ně typické?**

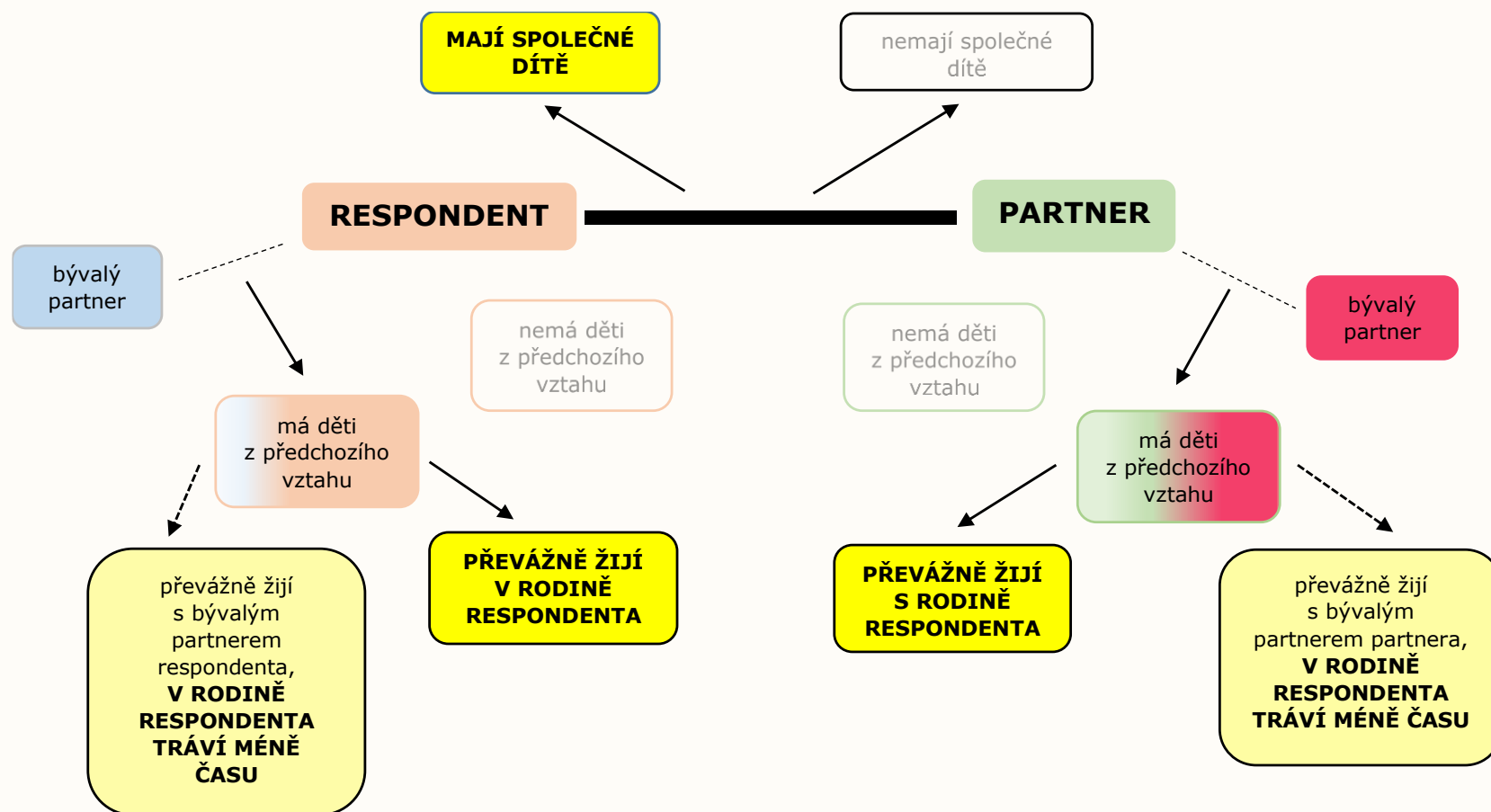
**V současné době je možné získat informace
rekonstituovaných rodinách
pouze cíleným šetřením.**

O

Rekonstituované rodiny ve výzkumu RILSA

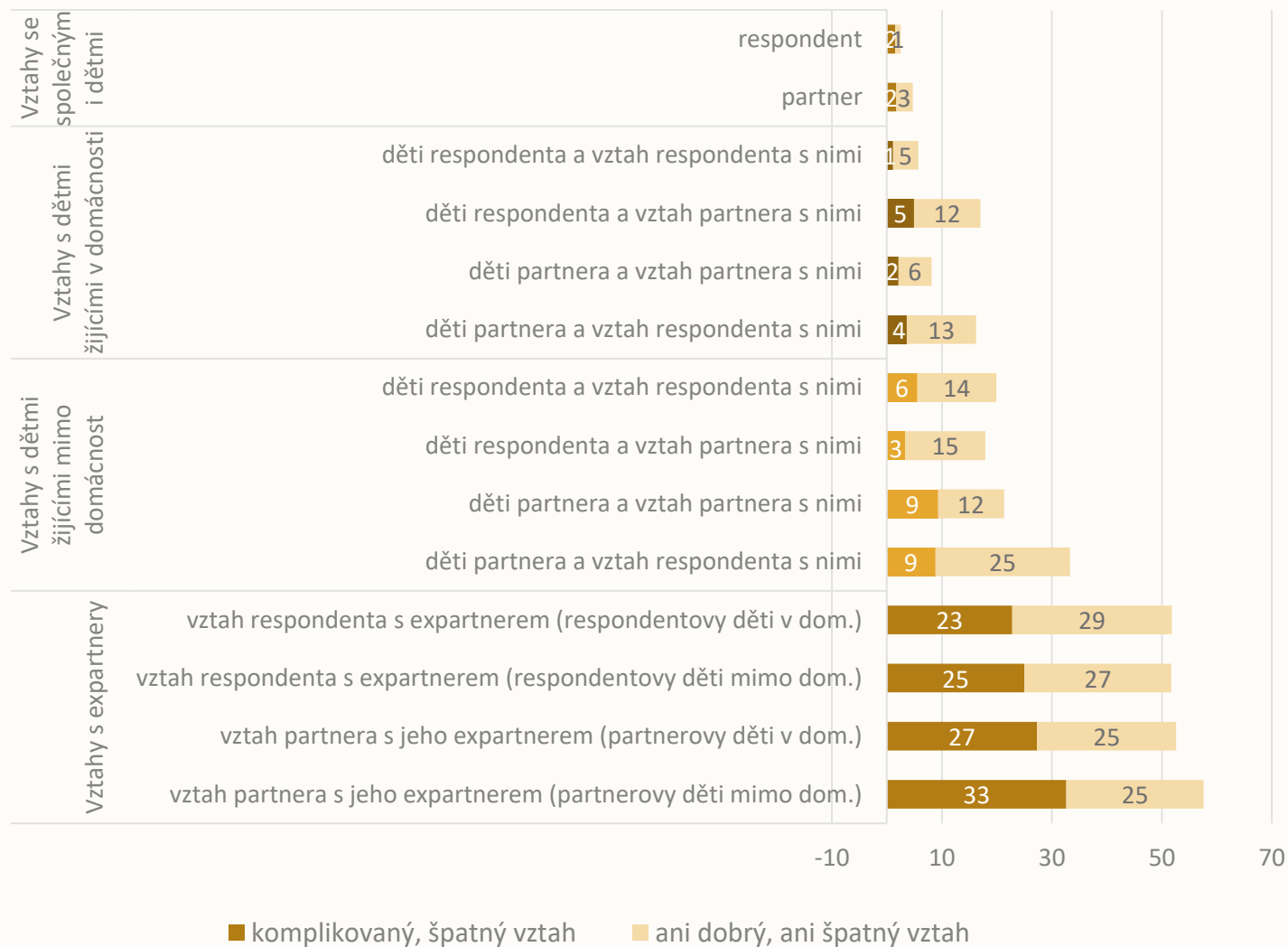
- Výzkum realizován v rámci projektu **Komplexní výzkum o situaci rodin a seniorů** (RILSA 2018 – 2022).
  - Zahrnuje největší empirické výzkumy rodin s nezaopatřenými dětmi, které byly v České republice realizovány v posledním desetiletí.
  - Probíhal v pěti vlnách, vždy se zaměřením na jeden typ rodiny: Rodiny se třemi a více dětmi – rok 2018, N = 1095; **Rekonstituované rodiny – rok 2018, N = 861**; Neúplné rodiny – rok 2019, N = 1109; Bezdětní – rok 2020, N = 2089; Úplné rodiny – rok 2021, N = 2295.
  - Metoda sběru dat: dotazování (kombinace F2F a online).
  - Z každé vlny vznikla samostatná monografie.
  - V závěru byly pro jednotlivé typy rodin vytvořeny tzv. „čisté typy“ a tyto byly mezi sebou porovnány – výsledky byly publikovány v monografii **Rodiny s dětmi v letech 2018 – 2022**.
- Úplná rodina **s alespoň jedním nevlastním rodičem** pečující nejméně o jedno nezaopatřené dítě do 26 let.
- Dítě žije v domácnosti trvale nebo většinu dnů v měsíci.
- Soužití partnerů v jedné domácnosti trvá minimálně 1 rok.

Pro rekonstituované rodiny jsou typické velmi rozvětvené vztahy

- Na složitost příbuzenských vazeb a na soužití v rekonstituované rodině má vliv řada faktorů:
  - Zda má děti z předchozího vztahu jeden nebo oba současní partneři.
  - Zda mají současní partneři společné dítě.
  - Zda děti současných partnerů žijí v domácnosti nebo mimo ni (nejčastěji s druhým biologickým rodičem).
  - Jaké jsou vztahy mezi expartnery, tj. biologickými rodiči dětí žijících v domácnosti i mimo ni.

Problematičnost vybraných vztahů v rekonstituovaných rodinách (v %)

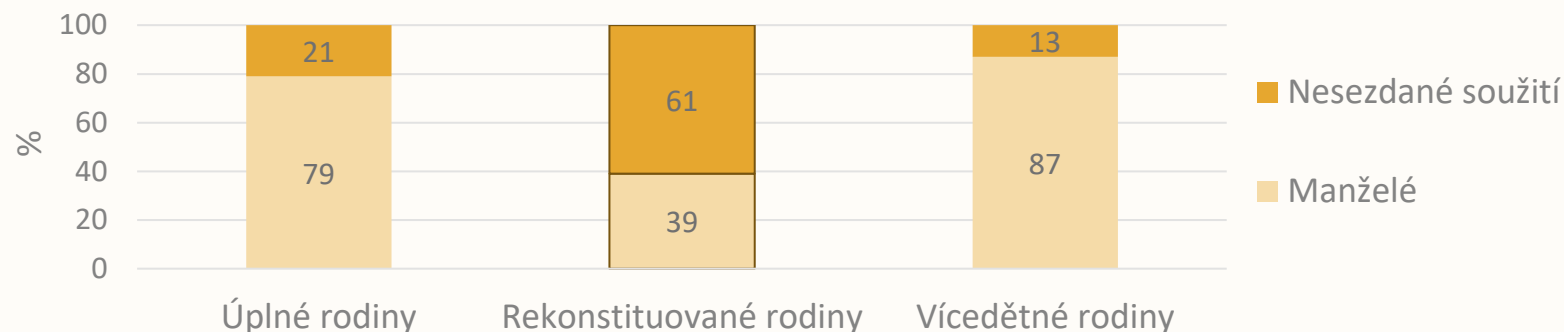
Děti v rekonstituovaných rodinách ve výběrovém šetření

počet dětí v domácnosti (v %)		nevlastní rodič			celkem
		muž	žena	oba	
jedno dítě	jedno dítě – nevlastní	25	8	-	33
dvě děti	jedno nevlastní a jedno společné se současným partnerem	22	6	-	27
	dvě nevlastní a žádné společné se současným partnerem	11	1	4	15
tři děti	tři nevlastní a žádné společné se současným partnerem	1	0	2	3
	dvě nevlastní a jedno společné se současným partnerem	7	1	2	9
	jedno nevlastní a dvě společné se současným partnerem	6	1	-	7
čtyři a více dětí	více společných se současným partnerem než nevlastních	2	0	0	3
	více nevlastních než společných se současným partnerem	1	0	2	3
Celkem		74	17	9	100

- Pokud mají dítě z předchozího vztahu oba partneři, pak téměř dvě třetiny z nich nemají společné dítě.
- Dítě (děti) z předchozích vztahů, které žijí mimo domácnost, mělo 19 % dotázaných rodin (cca dvě třetiny z nich jedno a třetina dvě děti).

Partneři v rekonstituovaných rodinách ve výběrovém šetření

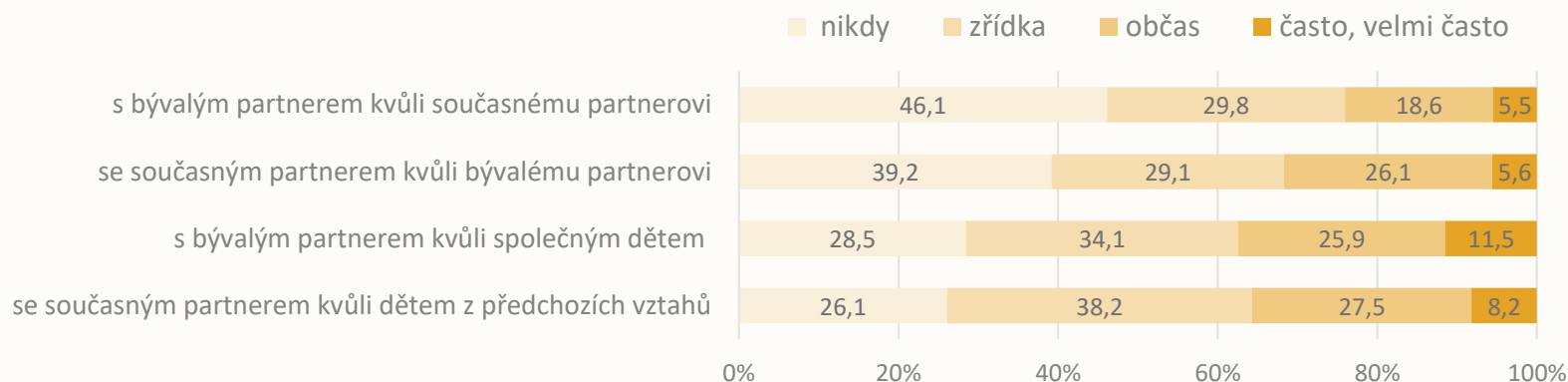
- Oproti ostatním typům rodin s dětmi žijí častěji v nesezdaném soužití:

- Z hlediska aktuálního rodinného stavu: nejčastěji oba partneři rozvedení (19 %) či svobodní (16 %), mezi manžely byli nejvíce zastoupeni ti, kde žena byla vdaná opakovaně a muž prvně ženatý (11 %) či oba opakovaně ženatí/vdané (11 %).
- Pravděpodobnost uzavření sňatku současnými partnery:
  - Vyšší u těch, kteří mají **společné dítě či děti** (oproti těm, kteří společně vychovávají pouze dítě či děti z předchozích vztahů – více než polovina oproti přibližně čtvrtině).
  - Mírně roste **s délkou soužití**.
  - Vyšší v případech, kdy má alespoň jeden z partnerů **s manželstvím předchozí zkušenost**.
  - Naopak: čím více dětí z předchozích vztahů v rodině je, tím méně často jsou partneři manžely.

Pohled na partnerský a rodinný život

- **V rekonstituovaných rodinách je oproti ostatním typům rodin:**
  - Významně nižší míra shody v otázkách výchovy dětí a hospodaření s penězi.
  - Nižší míra shody také na okruhu přátel a známých.
  - Naopak mírně vyšší míra souhlasu se způsobem trávení volného času.
  - **Neshody** v nich oproti ostatním typům rodin nastávají i:

- **V pohledu na rodinný život jsou členové rekonstituovaných rodin:**
  - Spíše přiklonění k životu v páru a v rodině se dvěma rodiči (názorová podobnost s rodinami úplnými).
  - S vyšší mírou tolerance k alternativám rodiny, tj. rodinám s jedním rodičem a s vyšší akceptací řešení partnerských neshod rozchodem či rozvodem (názorová podobnost s rodinami neúplnými).

Shrnutí s důrazem na rekonstituované rodiny

- V roli nevlastního rodiče je častěji muž.
- Přítomnost společného dítěte současných partnerů zvyšuje pravděpodobnost, že tito uzavřou manželství.
- Z hlediska vztahů jsou jako nejvíce problematické hodnoceny ty s expartnerem (tj. druhými biologickými rodiči dětí žijících v rekonstituované rodině).
- I přes poměrně vysokou míru shody, je nejvíce problematickou oblastí společného soužití otázka výchovy dětí.
  - Nižší míru shody pocítují muži (jsou častěji v roli nevlastního rodiče a stylu výchovy nevlastních dětí se častěji musí přizpůsobit, pokud navíc mají s partnerkou společné dítě, mohou více vnímat i rozdíly mezi vlastním a nevlastním dítětem).
- Zkušenost minimálně jednoho z partnerů s rozpadem vztahu s dětmi se promítá do vyšší míry tolerance k alternativám rodiny, přesto však rodiče z rekonstituovaných rodin kladou na přítomnost obou rodičů v rodině velký důraz a názorově se tak blíží rodinám s pouze vlastními dětmi.

Zdroje:

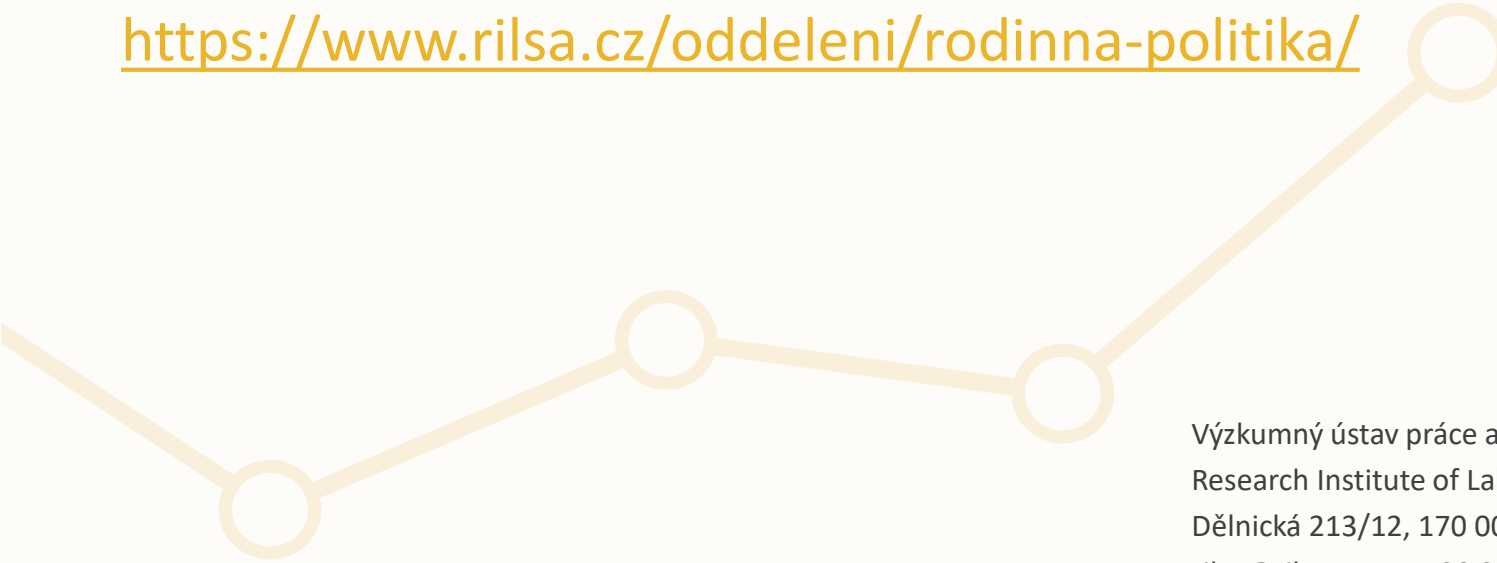
PALONCYOVÁ Jana, Jana BARVÍKOVÁ, Sylva HÖHNE, Věra KUCHAROVÁ & Olga NEŠPOROVÁ, 2019. ***Rekonstituované rodiny***. Praha: VÚPSV, v. v. i. Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/vz_461.pdf.

KŘEČKOVÁ TŮMOVÁ, Naděžda, Kamila SVOBODOVÁ, Olga NEŠPOROVÁ, Jana PALONCYOVÁ & Sylva HÖHNE, 2023. ***Rodiny s dětmi v letech 2018–2022***. Praha: RILSA. Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/vz_528.pdf

Děkuji za pozornost

nadezda.kreckova@rilsa.cz

<https://www.rilsa.cz/oddeleni/rodinna-politika/>

A decorative graphic consisting of a light orange line with four circular nodes. The line starts from the left edge, goes down to the first node, then up to the second, down to the third, and finally up to the fourth node which is positioned above the contact information.

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.
Research Institute of Labour and Social Affairs
Dělnická 213/12, 170 00 Praha 7
rilsa@rilsa.cz, T: +420 211 152 711
www.rilsa.cz